

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 16/II 1920.

2607/4

Handwritten mark

Oddział II-gi Informacyjny.

Ew/8 № 6445 /II

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA
w W a r s z a w i e

Przesyła się przy niniejszym do wiadomości raport Generała Rozwadowskiego za Nr.160/A., podający spis materiałów wojennych, które mogą być nabyte dla Polski od Francji i zawierający informacje polityczne, jako też artykuł tendencyjny z "L'Ere Nouvelle" z dnia 5/II., oparty na wywiadzie z Generałem S...autorem artykułu "Une Opinion" i dający również fałszywe, jak w poprzednim artykule, informacje o Polsce.

Komunikuje się jednocześnie, że Naczelne Dowództwo W.P. nawiązując do poprzednio podniesionej kwestji w swym Nr.1362/II w sprawie artykułu "Une Opinion" Gen.S...zwraca się powtórnie do Gen.Henrys'a żądając położenia kresu kampanji oszczerczej Gen.S.....

2 załączniki

H a l l e r m.p.

Generał Pporucznik

Za zgodność:

Podolski
Szeł Oddziału II

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 2607/4 dnia 20/II 1920 r.

2. załącz. Wydział.

Paryż, dnia 5-go Lutego 1920.

TAJNE:
-----O d p i s

DO

NACZELNEGO DOWODZTWA WOJSK POLSKICH

W WARSZAWIE

Nawiązując do poprzednich raportów dotyczących materiałów wojennych donoszę, że drogą poufną powiadomiony zostałem przez Marszałka o następującej sytuacji:

A/. Zapasy będące we Francji, które mogą być dostarczone natychmiast:

Części zapasowe artyleryjskie i ręcznej broni,
Maszyny do fabrykacji amunicji,
Amunicja i materiał wojenny niemieckiego pochodzenia,
Wszelkie gatunki prochów.

B/. Z zapasów armii wschodniej /salonickiej/ będących wprawdzie rozrzuconymi i niezbyt uporządkowanymi możnaby niebawem też dostarczać:

Amunicję i materiał francuski,
Różne lekarstwa, dezynfekcje i sanitarja,
Derki dla ludzi i na konie.

C/. Zapasy, których Francja już nie posiada w kraju prawie zupełnie a więc w większej ilości dostarczyć nam nie może:

Mundury,
Pneumatyki.
Derki na konie

D/. Zapasy własne armii francuskiej, będące obecnie w fazie uporządkowania, z których by można czerpać dopiero za specjalnym zezwoleniem rządu:

Amunicja artyleryjska i ręczna przeznaczona dla własnej armji.

~~Materiał nowy awjacyjny,~~

— Zapasy sanitarne armji Francuskiej,

~~Materiał komunikacyjny /kolejowy/ francuzki,~~

— Konie wierzchowe z armji francuskiej.

Poinformowałem już o tem gen. Pomiankowskiego, który odnośne propozycje jaknajrychlej przedłoży. Nie wątpię, że w razie naszej dalszej ścisłej kolaboracji politycznej z Francją, materiały ad D/. mogłyby być nam dostarczone, o ile podwyższenie kredytów tutejszych przyznanych też będzie.

Starając się wybadać te warunki skonstatowałem ponownie, że tak obecny prezydent ministrów p. Millerand, jak i najpoważniejszy w tym względzie prezes komisji parlamentarnej dla spraw zagranicznych p. Barthou, który niebawem albo sam obejmie tę ministerstwa spraw zagranicznych, lub ewentualnie nawet zostanie zastępcą p. Milleranda, — zdecydowani są podtrzymywać Polskę jak najlojalniej, bez względu na Anglię lub resztę Aljantów.

Również nowy minister skarbu p. Marsal, oświadczył wszelką gotowość podtrzymania nas finansowo, gdyby rozszerzenie dotychczasowych kredytów okazało się dla nas pożądanem.

Niemna więc nowy, aby Francja politykę swą wobec nas jakkolwiek zmodyfikować chciała, mimo radykalnej zmiany angielskiego stanowiska i mimo wszelkich zabiegów tak prasy komunistycznej jak i wrogich nam sfer żydowskich, rosyjskich i czeskich, które jak załączony artykuł dziennika "L'Ere Nouvelle" świadczy, nie przestają i nadal dyskredytować nas podstępnie. Należałoby więc mojem zdaniem tembardziej się z tem liczyć i naszymi ewentualnymi decyzjami nie zaskoczyć oficjalnej Francji, lecz choć dla zachowania odpowiednich pozorów, porozumiewać się z nią przedtem jak najlojalniej .

Nie brak nam teraz wszelkich danych dla ewntualnego uzasadnienia naszych decyzji, a nie tylko stanowisko bezwzględne Anglii, potępiane tu ogólnie, lecz i znana tutaj już, a coraz trudniejsza sytuacja naszego kraju pod względem sanitarnym, żywnościowym i komunikacyjnym dostarcza dosyć powodów, aby należyte zrozumienie dla spraw tych tutaj spowodować i rozwinąć.

Musianoby nam jednak wzięść bardzo za złe, gdybyśmy decyzje dalsze bez szczerego porozumienia się z Francją powzięć mieli. Znajduje się ona dziś i wobec Niemiec dość izolowaną, gdyż sprawa odmowy wydania niemieckich przestępców podnieciła tu umysły i komplikuje wykonanie traktatu wersalskiego, na którego ścisłem przeprowadzeniu przyszłość nasza, oraz ustalenie naszych zachodnich granic bezwzględnie się przecież opiera.

R o z w a d o w s k i   m.p.

Generał Porucznik

Za zgodność:

G. G. Pi.

CE QU'UN GENERAL FRANCAIS A VU EN POLOGNE

Voici que les Bolcheviks ont offert la paix a la Pologne, que M. Lloyd George se derobe et chez nous s'emeuvent les derniers partisans d'une Pologne bastion de l'Occident contre les Soviets.... A supposer, ce que chaque jour rend plus probable, qu'un arrangement interviendra entre la Pologne et la Russie, devons-nous nous rejouir, ou nous en attrister ?

Cela depend de l'etat de la Pologne, sur lequel il faut bien le dire, nous n'avons que peu de lumieres. Peut-etre nous saura-t-on gre de fournir ici, sur cette question obscure, quelques renseignements puises a la meilleure source. Nous avons eu la bonne fortune de nous en entretenir avec le General S.... revenu recement de la Pologne, ou il avait exerce un commandement dans l'armee Haller. Il a fait la-bas un sejour de neuf mois, parcourant la campagne en tous sens. Precieuse experience, dont son esprit realiste et observateur a su tirer parti.

Notre premiere question porta sur l'armee polonaise.

- " L'armee polonaise ? Savez-vous qui la commande, maintenant que les officiers francais en ont ete retires ? Des officiers russes, refugies de la Russie..... Il y a la le general Iwaskiewicz, officier general russe qui commandait en Siberie... Les soldats sous leurs ordres sont des Galiciens de 40 a 45 ans. En novembre 1919, quand nous avons ete remplaces, ils commencent a se faire a la discipline francaise, paternelle et ferme. A present, ils sont retombes sous le regime autrichien : L'officier distant de sa troupe, et la craignant. Dans les tentes d'officiers, l'un d'eux est de garde chaque nuit pour veiller sur le sommeil de ses camarades. Le ravitaillement et l'intendance sont ce que vous imaginez. Vous avez vu le sort des armees Denikine et Petliura : ne

croyez pas que les Bolcheviks les aient enfoncés. Ils les ont laissés mourir de leur belle mort. Je crains qu'un sort pareil n'attende les divisions polonaises.

- Ainsi, mon général, il est malaisé de prévoir comment se présenterait cette offensive du printemps dont on a parlé, surtout dans les télégrammes venant de la Pologne. ?

- Il n'est pas certain que les Bolcheviks aient des intentions belliqueuses. Actuellement, ce sont les Polonais qui ont pris l'attitude offensive, jetant des têtes de pont sur le Zbrucz, à Satanov, à Podvolochiska, à Kamieniec Podolski, - toutes en territoire ruthène. Et puis, le printemps est encore loin en ces pays. D'ici là, que de question à résoudre pour le gouvernement.

- Lesquelles ?

- Et d'abord, quels résultats économiques peut donner ce régime de guerre, s'il continue ? La Grande Bretagne a sans doute vu clair. Mais le gouvernement polonais, lui, ne voudrait pas traiter avec les Russes, parce qu'il ne veut pas démobiliser. Il est sous la main de la haute bourgeoisie qui donne ses officiers à l'armée. La situation actuelle transitoire en droit, a pour le gouvernement l'avantage de retarder l'avenement d'une foule de questions gênantes : l'établissement d'une constitution et surtout, le partage de terres....

- Mais n'y a-t-il pas, en dehors du gouvernement et de la haute bourgeoisie réactionnaire, des éléments démocrates sur lesquels les démocraties occidentales pourraient compter ?

- Si, mais en petit nombre, et sans pouvoir politique. Vous trouverez de tels sentiments chez ~~xxx~~ des artisans, imprimeurs, lithographes, chez quelques intellectuels, instituteurs, professeurs, et encore. Mais ils n'ont qu'une minorité dans la Chambre. Comme leurs représentants faisaient de l'obstruction, on les a fait arriver au pouvoir, et maintenant ils sont soumis, ici comme ailleurs, à l'attraction de la droite. Même la haute bourgeoisie juive fait cause commune avec les partis gouvernementaux pour s'attirer leurs sympathies. Le reste de la population juive hait les Polonais et fait du commerce. Les Juifs la-bas sont aux Polonais ce que ceux

d'algerie sont aux Arabes.

- A propos, de commerce, quelle est la situation economique dont vous avez parle tout-a l'heure ?

- Dites bien, repondit le general avec force, qu'a ce point de vue la Pologne nous est et nous restera etrangere. Sans doute elle a de la parafine, du sel, du petrole. Mais ce qui domine la question de l'echange, ce sont les difficultes de transports et les modalites de l'echange. La Pologne est trop pres de l'Allemagne pour echapper a son influence. Le depute Kolisher, le plus grand fabricant de papier de l'Autriche, me disait l'autre jour : "Pour que la France puisse concurrencer ici l'Allemagne, il faudrait baisser de 10% au depart tous les produits a exporter." Le patriotisme de nos negociants les induira-t-il a ce sacrifice. d'ailleurs, tout se tient.

L'Etat de guerre entraine le manque de bras. les ressources appreciables de la Pologne ne viennent pas au jour. Les maitres seront encore ici ceux dont le change est le plus eleve; les Americains. Ils sont en train d'acheter les centres petroliferes autour de Crocovie."

Comme nous nous levions en remerciant le general, il ajouta en riant:

- Mais vous ne savez pas quels sont a cette heure les meilleurs commercant de la Pologne ? Ce sont les braves Galiciens de l'armee Haller. - Et comment cela ? - Les soldats qui tiennent les tetes de pont font du commerce avec les Russes, ou ils en laissent faire. Ils gagnent leurs 30 a 40.000 couronnes a laisser les Juifs passer du sel, des cuirs, des peaux, du chocolat, du sucre. A telles enseignes que les formations de reserve briguent, sinon l'honneur du moins le profit, d'aller sur le front relever les camarades. Ah, Monsieur on n'avait jamais vu tant ~~de~~ d'ardeur a aller en avant."

Pour copie conforme :